Український Народний Союз
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArclay: 7-4125
УНСоюзу: BArclay 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го СЕРПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 5, 1969 No. 140. VOL. LXXVI.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ

МІСЯЦЬ В ОСЕРЕДКУ УВАГИ. Минулий тиждень почався в Америці найбільшою увагою вчених і публіки складом і будовою частин, що їх привезли астронавти „Аполло 11" з Місяця. Дві скрині тих частин перевезено до Осередку Космічних Дослідів у Гюстоні в Тексасі ще заки туди приїхали в карантенному ізоляторі самі астронавти. Частини Місяця були приміщені так, щоб усе відповідало приблизно тим умовинам, в яких вони перебували на Місяці, себто без атмосфери, щоб не допустити до їх змін і перемін в земних обставинах. Перші досліди виявили, що ці частинки Місяця можуть бути дещо подібні до таких на Землі, але сильно від них відрізняються. Виявлено можливість їх вулканічного походження, а в „поросі", що його привезли астронавти з поверхні Місяця, знайдено дрібні, округлі і подібні до скла „кольочки". Досліди продовжуються.

МАРС НА ЧЕРЗІ. Світ ще глибоко переживав історичний побут людини на Місяці та щасливий поворот астонавтів на Землю, як два американські космічні дослідники-роботи, „Марінер 6" і „Марінер 7", вислані на досліджения Марса ще в лютому цього року, почали зближатися до тієї плянети і один з них, „Марінер 6", почав передавати на Землю телевізійні фотографії Марса, з новими, невідомими досі подробицями.

СЕНАТОР ЕДВАРД КЕННЕДІ. Саме в тому часі, як американська і світова преса була заповнена найбільш сенсаційними повідомленнями виправи „Аполло 11" на Місяць, сенатор Едвард М. Кеннеді з Массачуссетс мав пригоду, яка в інших випадках була б одною з головних тем пресових повідомлень. Він мав автомобільний випадок, в якому згинула (втопилася) одна із співробітниць його покійного брата сенатора Роберта Кеннеді, Мері Джов Копечне. Сенатор Едвард Кеннеді зголосив цей випадок на поліцію яких дев'ять годин пізніше і його засудили на два місяці в'язниці, із завішенням кари, за те, що залишив місце нещасливого випадку. У зв'язку з тим випадком поширювалися і дальше поширюються всілякі здогади і підозріння, що їх не цілком розвіяли твердження сенатора під час телевізійного виступу. В половині тижня сенатор Кеннеді повідомив, що він не зречеться свого посту в Сенаті та що буде кандидувати на перевибір до Сенату, що інтерпретують як його відмову від кандидатури на президента країни в 1972-му році.

ПОДОРОЖ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА. Президент Р. Ніксон, у товаристві своєї дружини та поодиноких членів Уряду, провів минулий тиждень на відвідинах східньоазійських країн: Філіпін, Індонезії, Сіяму, Південного В'єтнаму, Індії, Пакістану. По всіх столицях Президента ЗСА вітали з великими почестями та приязню. З головами цих держав та членами їх урядів президент Ніксон відбув розмови, а в публічних виступах запевняв ці країни в американській приязні та готовості кожній з них у потребі допомогти, якщо вони виявлять готовість також самим собі допомагати.

КУЗНЄЦОВ ВИБРАВ ВОЛЮ. До багатьох цікавих подій минулого тижня належить те, що совєтський письменник Анатолій В. Кузнєцов, якого в Совєтському Союзі критикували за його твори, включно з „Бабиним Яром", постановив залишитись у Лондоні, куди він приїхав тільки на два тижні. Кузнєцов вийшов з готелю і до нього не повернувся, а совєтська амбасада повідомила лондонську поліцію, що він „пропав". На наступний день Кузнєцов одержав від міністерства внутрішніх справ Британії дозвіл, що може залишитись у Лондоні, як довго собі цього бажатиме.

ПАПА ПАВЛО VI В АФРИЦІ. Останнього дня липня Папа Павло VI прилетів літаком з Риму до Кампалі в Уганді, та взяв участь у всеафриканському симпозіюмі католицьких єпископів. Офіціяльною ціллю цих перших відвідин Папи в Африці було висвячення 12 нових африканських єпископів та благословення храму на честь 22 африканських святих, що були замучені в 1885 і 1887 роках. Промовляючи до африканських єпископів, Папа закликав, щоб вони самі продовжували місіонарську працю та розбудовували Церкву на тому континенті.

Відбулися засідання Виконавчого Органу УНРади

Мюнхен (УІБ). — 24-го червня ц.р. відбулося тут перше засідання нового Виконавчого Органу Української Національної Ради під головуванням проф. Спиридона Довгаля. В засіданні взяли участь, крім членів ВО, президент УНР Микола Лівицький та голова Української Національної Ради Яків Маковецький. Засідання було присвячене плянам праці керівників ресортів ВО на друге півріччя б.р. та інформації голови ВО С. Довгаля про листування з представниками ДЦ УНР та про їхні пропозиції. ВО ухвалив продовжити важність діючого бюджету ВО на наступне півріччя й подати його на затвердження найближчого засідання Президії УНРади. Ухвалено активізувати діяльність ресорту преси й інформації частішим видаванням Бюлетеню, Збірника Шостої Сесії УНРади та виготовленням інформаційного матеріялу про події в Україні.

15-го липня ц.р. відбулося чергове засідання ВО з участю президента УНР та голови УНРади. На засіданні заслухано звідомлення голови ВО С. Довгаля про біжучу діяльність ВО в останньому періоді та про наради, які голова ВО, президент УНР та голова УНРади відбули з Владикою Мстиславом, заступником митрополита Української Автокефальної Православної Церкви на чужині і з екзекутивним директором СКВУ М. Сосновським, з делеґацією Центрального Союзу Українського Студентства й учасниками Світового Конґресу ЦеСУС-у в Мюнхені та окремими прихильниками Державного Центру УНР, що в звітовому часі перебували в Мюнхені.

Голова ВО С. Довгаль подав до відома зміст листування з Представництвами ВО в різних країнах, оголосив листи від д-ра К. Паньківського про стан Осередку ВО в ЗСА. Члени ВО присвятили особливу увагу плянам діяльности окремих ресортів на друге півріччя та організаційним питанням і діяльності Представництв ВО в окремих країнах.

ДУХ АПОЛЛО СПРОМОЖНИЙ ОБ'ЄДНАТИ ЛЮДЕЙ У МИРІ — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗ. НІКСОН, ЗАКІНЧИВШИ СВОЮ ПОДОРОЖ НАВКОЛО СВІТУ

Вашингтон. — Втомлений, але ж захоплений ентузіястичним прийняттям, із яким зустрічало його — Президента З'єднаних Стейтів Америки — населення різних країн світу під час дев'ятиднів навколосвітньої подорожі, през. Ніксон повернувся в неділю пізно увечері до Вашингтону. На летовищі летунської бази Ендрю біля Вашингтону вітало през. Ніксона з його поворотом, не зважаючи на пізню пору й непогоду, яких три тисячі осіб, не тільки представників і службовців федеральних урядів, але й окремих громадян. В короткому слові до зібраних през. Ніксон визначив свою подорож, як велике досягнення і незвичайне переживання. Особливим виявом успішної подорожі Ніксон вважає те, що він скрізь міг ствердити, що Америка має мільйони друзів в усьому світі, з чого можуть бути горді усі американці. През. Ніксон ствердив, що головним завданням його подорожі було довести до відома всіх народів послання, що ЗСА бажають причинитися до встановлення миру у світі і що „дух Аполла допоможе Америці будувати дальші добрі взаємини з іншими державами й народами. „Дух Аполло — заявив на закінчення своєї короткої промови през. Ніксон — перемагає географічні межі й політичні розбіжності. Він спроможний довести до того, що всі люди житимуть разом у мирі".

Найбільш ентузіястичними й оваційними були вітання й зустрічі през. Ніксона в комуністичній Румунії, куди він прибув із своєю дружиною і почотом зараз після полудня в суботу 2 серпня і звідки виїхав у неділю по полудні до Лондону у Великій Британії. В Букарешті, куди прибув Ніксон для зустрічей і розмов з румунським президентом Чаушеску і з членами румунського уряду, вітали американського президента сотки тисяч румунів — цвітами, американськими прапорцями, радісними окликами. Зустрічало президента Ніксона населення комуністичної Румунії куди тепліше й із більшим захопленням, як в інших — навіть проамериканських країнах, де він зупинявся під час своєї подорожі — в Сіямі, Індії чи Пакістані. У своїх виступах і промовах під час зустрічей і на прийняттях та в розмовах з представниками румунського уряду й комуністичної партії, през. Ніксон підкреслював бажання й волю З'єднаних Стейтів Америки жити в мирі з усіма народами світу, навіть із тими, що мають інший суспільно-політичний устрій, тобто комуністичними. Підкреслюючи це, през. Ніксон вистерігався будь-яких гостріших слів чи натяків на румунсько - совєтські взаємини, не бажаючи, очевидно, вводити в клопітливе становище своїх румунських господарів. В конкретних розмовах з представниками уряду Румунії досягнено порозуміння щодо низки справ і питань, зокрема таких, як поширення експорту й імпорту, консулярної конвенції, встановлення летунської комунікації між ЗСА й Румунією, тощо. Офіційного комунікату про висліди відвідин през. Ніксона в Румунії не проголошено, опубліковано тільки коротке звідомлення, в якому сказано, що обидві сторони погодилися щодо „шукання нових шляхів" в економічних взаєминах.

ПІСЛЯ МІСЯЦЯ — ПЛЯНЕТА МАРС

На третій день фотографування Марсу з щораз ближчої відстані американський автоматичний космічний корабель „Марінер 6" зробив подане вище фото з відстані 2 200 миль від тієї плянети. На фото: великий кратер у промірі яких 17 миль з меншим кратером на краю. Зроблені „Марінером 6" фотографії дають уявлення про Марс інше, як його мали досі науковці. Вони доводять що поверхня Марса досить подібна до поверхні Місяця і якихось ознак органічного життя на цій плянеті покищо не встановлено.

ПАПА ПАВЛО VI ПОВЕРНУВСЯ ІЗ СВОЄЇ ІСТОРИЧНОЇ ПОДОРОЖІ В АФРИКУ

Папа Павло VI відповідає на оваційне вітання населення особливо ж молоді під час його переїзду вулицями столиці Уґанди — Кампаля.

Рим. — В неділю 3 серпня ранком голова Католицької Церкви Папа Павло VI повернувся до своєї літньої резиденції в Кастель Ґандольфо із своєї великої, першої в історії римських пап подорожі на африканський континент. Головною подією в програмі подорожі Папа Павла VI були його відвідини в африканській країні Уґанда, де він відправив разом з африканськими єпископами Архиєрейську Літургію і ще перед тим висвятив 12 нових єпископів здебільшого з-поміж негритян. У своїй промові, що її Папа Павло VI виголошував до уґандського парляменту, головну увагу він присвятив таким питанням, як проблема миру, суспільного розвитку й людського братерства. В міжчасі Папа знайшов час на відбуття секретних розмов з представниками Нігірії і Біяфри, які ще й далі перебувають у братовбивчій війні. Протеж ці розмови, зокрема з представниками ніґерійського уряду, рішеного знищити Біяфру, не дали ніяких конкретних вислідів. Відбувалися розмови окремо з представниками Ніґерії і Біяфри, з репрезентантами Біяфри. В цих розмовах не досягнено навіть згоди від ніґерійців на постачання ліків і харчів для обложеної Біяфри. Повернувшись до Риму, Папа Павло VI згадував — під час авдієнції з черницями — особливо радісно різні моменти його відвідин в Уґанді.

З'ЇЗД ДИВІЗІЙНИКІ

Крайова Управа повідомляє, що 11-ий Делеґатський З'їзд Братства кол. Вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії відбудеться в днях 29, 30-го серпня та 1-го вересня 1969 р. („Лейбор Дей") на Оселі УРСоюзу „Верховина" в Глен Спей, Н.Й.

Анатоль Кузнєцов в листі до ЦК КПСС зрезиґнував з членства в компартії й засудив комуністичну доктрину

Лондон. — Совєтський письменник Анатоль В. Кузнєцов, народжений в Києві на Подолі, в українсько-російській родині, який „вибрав волю" й перебуває тепер в Англії, опублікував в англійському щоденнику свою заяву, в якій засуджує свою конформістичну письменницьку діяльність в Совєтському Союзі, як В. Кузнєцова. і заявляє, що від тепер виступатиме тільки під псевдонімом А. Анатоль. Водночас із цим в англійських газетах опубліковано тексти його листів до ЦК Комуністичної Партії, уряду Совєтського Союзу і до правління Союзу Письменників СССР. У свому листі до ЦК КПСС Кузнєцов пише: „У висліді довголітніх роздумувань я прийшов до повного заперечення марксизму-ленінізму. Сьогодні я вважаю цю доктрину, як цілком застарілу, жорстоку і наївну. Вона цілком неспроможна розв'язувати будь-які суперечності в сьогоднішньому суспільстві, і — що гірше — вона вела, сьогодні веде й загрожує далі вести до жахливих суспільних трагедій. Я не можу довше залишатися членом комуністичної партії, яка базує свою політику на цій доктрині. Я прошу вас звільнити мене з членства в КПСС. Я зрікаюся отсим всіх моїх обов'язків, як партійного організатора в письменницькій організації Тульського району". В листі до совєтського уряду Кузнєцов заявив, що свій перехід на Захід він заплянував уже більше, як рік тому. Із своїм пляном нікому не звірювався, навіть своїм найближчим, бо „умови життя в Совєтському Союзі, де кожен зобов'язаний шпиґувати всіх інших і де панує повна гіпокризія, не дозволяють нікому на ризико довіритися хочби тільки одній особі із такою таємницею".

Хор з Нюарку візьме участь у посвяченні храму св Софії в Римі

Нюарк. — Управа хору української католицької церкви св. Івана Хрестителя інформує, що цей хор виїде винайменим літаком до Риму, щоб взяти участь у великих торжествах посвячення новозбудованого українського католицького храму св. Софії з кінцем вересня ц.р. Як уже інформовано, посвячення цього храму довершить Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви Блаженніший Йосиф Сліпий в сослуженні всіх Владик цієї Церкви. В торжествах візьме участь Папа Павло VI. З нагоди цього торжества заплянований також величавий концерт з виступами співочих і танцювальних ансамблів з багатьох країн українського поселення. Управа хору церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку прохає всіх своїх членів та всіх заінтересованих в поїздці до Риму на згадані торжества зголошуватись негайно до парафіяльного уряду (716 Sanford Ave, Newark, N.J. 07166. Телефон: (201) 371-1356), або до дириґента хору п. М. Добоша (234 Richelieu Terrace, Newark, N.J. 07106. Телефон: (201) 373-9615). Кошти перелету в обидві сторони виносять $250.00, що не включає помешкання, харчів і транспортації на місці. Відлет до Риму в четвер, 25-го вересня, поворот до Нюарку в п'ятницю, 3-го жовтня ц.р.

„Чорноморська Січ" грає із Ф. К. Карльсруге 06 в наступну середу в Гаррісоні

Футбольна дружина „Чорноморської Січі" з Нюарку зустрінеться вже в середу, 6-го серпня, о год. 8-ій вечером на стадіоні ім. Дж. Ф. Кеннеді в Гаррісоні, Н. Дж. із німецькою дружиною Ф.К. Карльсруге 06, яка відбуває турне по ЗСА і Канаді. До цих змагань із футболістами з Німеччини „Ч.Січ" виступить в свому найкращому складі.

В останніх двох тижнях дружина „Ч.Січі" відбула двоє мистецьких змагань Американської Футбольної Ліґи: в суботу, 26-го липня „Ч.Січ" перемогла з рахунком 3:1 філядельфійський „Тризуб" на грищі Ля Саль Коледжу у Філядельфії, а 2-го серпня потерпіла „Ч.Січ" поразку 2:5 із дружиною „Скорпіонс" на виїзді в Сиракюзах. В зустрічі із „Тризубом" ворота для „Ч.Січі" здобули: Поль, Олексин і Сіґа, а для „Тризуба" — новонабутий центр нападу — Курц. Двоє воріт для „Ч.Січі" на змаганнях в Сиракюзах стрілили: Маріян Олексин і Володимир Чижович.

У ДІТРОЙТІ ВІДБУВСЯ ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ У 40-РІЧЧЯ ОУН

Дітройт. — Відомі слова Абрагама Лінкольна: „Без злоби супроти нікого і зі співчуттям до всіх" не були офіціяльним моттом, але їх можна б уважати за зміст і тему великого Здвигу Українців Америки і Канади, що відбувся тут з кінцем минулого тижня для відзначення 40-річчя зорганізованого українського націоналістичного руху у формі Організації Українських Націоналістів. Здвиг зорганізували Організації Державного Відродження України (ОДВУ) в Америці і Українське Національне Об'єднання Канади та їхні Братні Організації, а Діловий Комітет Здвигу очолював відомий націоналістичний і громадський діяч д-р Денис Квітковський.

Пресова конференція

Здвиг попередила пресова конференція, що відбулася в пополудневих годинах в готелі Шератон Кедділак в п'ятницю, 1-го серпня. Цей готель і був, можна б сказати, головною квартирою здвигу, про що свідчили великі синьо-жовті написи при вході та у вестибюлі, інформуючи про цей здвиг та його нагоду. Пресова конференція мала характер зустрічі представників місцевої американської та української преси з організаторами Здвигу та його провідними учасниками, між якими були: голова Проводу Українських Націоналістів ред. Олег Штуль-Ждакович, почесний голова ОДВУ проф. Олександер Грановський, голова ОДВУ проф. д-р Богдан Гнатюк, голова Ділово Комітету д-р Денис Квітковський та багато інших Не було формальних заяв чи повідомлень, але в приватних розмовах кореспонденти інтересувалися минулим зорганізованого українського націоналістичного руху, як і його сучасним та перспективами на майбутнє. Були теж приготовані пресові повідомлення. Всі ці місцеві американські газети: „Дітройт Фрі Пресс", „Дітройт Нюз" та інші подали основні інформації про українських націоналістів та постійно інформували про перебіг Здвигу.

Студійна конференція

Найбільш діловою частиною Здвигу була Студійна Конференція, що почалася в суботу о год. 9.30 перед полуднем та в якій взяло участь три до чотири сотні осіб, між ними багато видатних діячів ОДВУ з Америки й УНО з Канади, поважна кількість інтелектуалів та — що зокрема приємно вражало — чимало осіб з молодшої генерації. Відкрив Конференцію голова Ділового Комітету Здвигу д-р Денис Квітковський, а проводив нею генеральний секретар Президії Світового Конґресу Вільних Українців, колишній голова УНО в Канаді та видатний націоналістичний діяч Микола Плавюк. Йому асистували проф. Юрій Пундик, мґр. В. Вериха, п. Гасюк та інші. Конференція складалася з трьох доповідей, опісля запитів та, вкінці, дискусії.

Д-р Зиновій Книш про джерела до історії українського націоналістичного руху

Першу доповідь виголосив заступник голови Проводу Українських Націоналістів та відомий націоналістичний і громадський діяч і публіцист д-р Зиновій Книш. Темою його доповіді було: При джерелах історії організованого українського націоналізму. Перші джерела ідейного оформлення цього руху доповідач добачує в творчості Шевченка і Лесі Українки, дальше Миколи Міхновського і, вкінці, головним джерелом народження зорганізованого українського націоналістичного руху були Визвольні Зма-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У ЗСА і Канади

Зустріч ОДУМ-у ЗСА і Канади цього року відбудеться в „День Праці", державного свята в Америці, коло Торонта, на православній оселі „Київ" в Канаді. В програму зустрічі входять спортові змагання, що відбудуться в суботу 30 серпня, а у вечері забава. В неділю 31 серпня після Служби Божої буде віче з промовами визначних політичних діячів і в тім числі доповідатиме й голова ЦК ОДУМ-у Юрій Кривolап. В концерті самодіяльних одумівських мистецьких одиниць візьме участь відомий гуморист і письменник, автор щойно виданої нової книжки „Зорепад", Микола Понеділок. Зустріч ОДУМ-у закінчиться ватрою. До комітету зустрічі увійшли члени ОДУМ-у та члени Виховних Рад і Товариств Одумівських Приятелів Америки й Канади.

ЧИТАЧІ ДОРІКАЮТЬ „СВОБОДІ"

Телефон: — О, то ви є?

— Та є!

— А вапно вам на голову не капає?

— Та чому мало б капати?

— Бо ремонтуєте.

— Та вже відремонтували.

— То чому газети не видаєте!

Лист: „Панове редактори! Що ви їдете на вакації — це добре. Але скажіть, будь ласка, що ви робите з тими „дрібними", що їх платять члени УНСоюзу за „Свободу", а ви їм „Свободи" не даєте? Минулого року ремонтували і цього року знову ремонтуєте. Встидайтеся, це цілком не по-християнськи!"

Таких телефонів і листів були десятки кожного дня впродовж цього одного минулого тижня, як „Свобода" не появлялася. Деякі присилали додаткову передплату, щоб негайно відновити висилку, інші вносили зажалення на свого листоношу, що він ворожо наставлений до української справи і не доставляє їм „Свободи", ще інші підозрівали свого сусіда, що це він „переловлює" газету, але таки найбільше попадалося редакторам за вакації і ремонт. Пані Квітка Стецюк, яка впродовж того тижня становила адміністрацію „Свободи", приймала всі ці докори не без вдоволення, бо ж вони свідчать, що читачі дбають і хочуть газети та не можуть без неї обійтись хоч би тільки один короткий тиждень. Крім пані Стецюк і деякий час пані Ґентіш в адміністрації, всі дні в тому тижні повний час працювали три редактори і два друкарі, отже було кому докоряти.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Подорож Ніксона і В'єтнам

Немає сумніву, що в подорожі президента Ніксона до південно-азійських і далекосхідніх країн — Філіппін, Індонезії, Індії, Пакістану і Таї (Сіяму) найпершу ролю грав — В'єтнам. Тільки з часом виявляться, можливо, подробиці розмов Президента з головами названих держав. Але можна уявити, що всі вони, державні мужі вільних південно-азійських і далекосхідніх країн, найбільше стурбовані питаннями: чи дійсно З'єднані Стейти готові „відійти" з Південного В'єтнаму? Чи правдою є, що З'єднані Стейти „відвертаються" від азійського Сходу, звертаючись обличчям до проблем Атлянтійського обширу? Що станеться з тихоокеанським обширом, коли там „не стане" Америки, тим паче, що й Британія відкликує свої збройні сили з усіх своїх баз на схід від Суезу й Адену.

Американська публічна опінія й Конгрес, навчені прикрим досвідом з В'єтнамом, ставляться неохоче до будь-яких зобов'язань Америки, які могли б знову втягнути Америку у війну за тисячі миль від її берегів. З другого боку, більшість американців є разом із президентом Ніксоном проти „нео-ізоляціонізму". ЗСА мають двосторонні й колективні договори, яких не можуть перекреслити, бо ті договори пов'язані з кровним інтересом Америки. Це стосується однаково колективного договору СЕАТО (Південно-східній азійський договір), як АНЗУС (ЗСА, Австралія, Нова Зеляндія). Америка так само заінтересована в тому, щоб ані Комуністичний Китай, ані Совєтський Союз, ані доморослі комуністи не запанували в будь-котрій південно-азійській і тихо-океанській країні, як заінтересовані в тому всі вищезгадані країни. Пакістан „співпрацює" з комуністичним Китаєм, маючи хронічний спір з Індією за Кашмір, але він також ворожий комунізмові й комуністичній експансії.

Можна припускати, що президент Ніксон в усіх своїх розмовах з тамошніми державними мужами запевняв їх про приязнь і підтримку збоку Америки, наполягаючи водночас, щоб вони передусім самі дбали за розбудову власних збройних сил і власної оборонної спроможности. Річард М. Ніксон напевне почув, що відворот Америки з Південного В'єтнаму без ґарантій для свободи тієї країни був би важким ударом для престижу Америки й заохотою комуністичній експансії. Але він напевно також пригадав приятелям і союзникам ЗСА, що допомагати можна тільки тим, які передусім допомагають самі собі.

Шпигуноманія

У місяці липні 1969 р., коли увесь світ із захопленням слідкував за надзвичайним успіхом американських астронавтів з „Аполло 11", в іншому кінці нашої пляніти сталась мало ким помічена подія. Там також ішлося про „вихід на орбіту", але не космічну, а надто земну: совєтське КГБ викинуло поза межі СССР в районі Фінляндії двох американських туристів. Їм закинули спробу політичної диверсії, хоча ті відносно молоді люди вирушили до СССР для того, щоб подивитись у першу чергу на історичні пам'ятки.

31-річний професор історії Вісконсинського університету, Павліс Лазда і його 27-річна дружина відлетіли до СССР, як туристи, щоб провести частину своєї літньої відпустки в тій країні. Як історик, проф. П. Лазда, можливо, латвійського походження, цікавився історичними пам'ятками. Доки його зацікавлення обмежувались московськими історичними пам'ятками, було гаразд: червоні наслідники „дому Романових" не проти того, щоб американці захоплювались кривавими Іванами Грозними, чи бодай будівлями з тих часів. Коли ж подружжя придбало стару латвійську енциклопедію, Біблію латвійською мовою та кілька старих журналів, „народні дозорці" чи й просто кегебісти почали за ними слідкувати. Врешті-решт туристів притримали, обвинуватили їх у „намаганні вивезти з СССР антисовєтські документи" і, відібравши латвійські видання, наказали негайно покинути совєтську територію. Вирвавшись із лап гостинного ведмедя, американські туристи швидко опинились у Гельсінках у Фінляндії, де й розповіли кореспондентам про їхню пригоду.

В СССР розвивається шпигуноманія. На прикордонні з червоним Китаєм десятки тисяч молоді, навіть дітей, крім прикордонників, намагаються ловити комуно-китайських шпигунів. Лише в Україні, за даними „Радянської України" з 28 лютого ц. р., діють 90000 груп і 120000 постів „народних дозорців", які мають пильнувати за всім і за всіми.

Шпигуноманія — це один із виявів кризи рабовласницької системи.

о. д-р Семен Гаюк

З БОЖОЮ ДОПОМОГОЮ

Надзвичайно успішна місія американських астронавтів на Місяць, що схвилювала все людство, — започаткувала нову епоху в досліджені космічних просторів. Все людство з ентузіязмом сприйняло подивугідний чин, належно оцінило надзвичайну відвагу і силу духа американських астронавтів та в глибокій пошані схилило голови перед досягненням американської науки.

Однозгідне в ентузіязмі і подиві довершеного чину, людство не є однак однозгідним в розумінні першопричини чи перводжерела, з якого постало це епохальне досягнення.

Люди, що стоять на хитких принципах матеріялістичного раціоналізму, твердитимуть, що це досягнення є виключно наслідком людського розуму.

Люди ж ідеалістично-релігійного світогляду, віддаючи розумові, як органові мислення (але не як суб'єктові мислення), першість віддаватимуть людському духові, що незаперечно є частиною Духа Божественного. Виходячи з цього принципу, люди віруючі не можуть не захопитися почуттям найглибшої подяки Господеві, коли бачать в ділах Його творіння вражаючі прояви всемогутности, премудрости і доброти.

Так, лише одна всемогутня сила Божа могла викликати до буття вселенну, яка складається з безмежної кількости світів. Тільки безмежна і безконечна Премудрість Божа могла влаштувати так, що ці величезні світи, відомі нам під іменем плянет, зірок і різнородних їх сателітів, що тримаються „на нічому", твердо займають раз визначене їм місце в безмежних просторах і з докладністю найбільш досконалого годинника, чи взагалі найбільш докладного механізму, перебувають в постійному рухові ,не відхиляються зі своїх доріг і не зударяються одні з одними, бо все влаштоване Творцем за точним числом, вагою і мірою.

Про добрість Творця люди можуть судити тільки по заселеній ними земній плянеті. Вся поверхня її і глибини водні заселені безчисленними породами живих організмів, для яких даровані не тільки життя, але і багаті засоби до життя. Земля, по доброcті Творця, згідно з науковими дослідами, займає в соняшній системі найбільш вигідне положення для живих організмів, з дуже сприятливими умовами для життя рослин і тварин. Нема на ній, як на інших плянетах, ані надмірної горячі, ані надмірного холоду, які є однаково вбивчі для життя органічного. Коли вірити науковим гіпотезам, то земна плянета має ту перевагу не тільки перед плянетами, які є довкола її, але і над міріядами інших небесних тіл.

Славний французький астроном Фай ще в минулому столітті твердив, що плянети, які оточують нашу землю, це тіла без якогобудь органічного життя, що одні з них розпалені до білости від тепла, інші згаслі вогнища, подібні до нашого мертвого, без всякого життя, Місяця. Цей саме астроном твердить, що на інших плянетах кількість тепла хитається від 1 до 200 і більше, тоді як кількість тепла, що одержується Землею від Сонця, хитається від 1 до 1. І тільки завдячуючи цій передумові, що не помічається більше ні на одному з мільйонів світів, що заповнюють всесвіт, тільки на нашій Землі можливе органічне життя. Значить, приходить до висновку Фай, ні на одній плянеті і в інших світах немає ні людей, ні тварин, ні рослин. Гіпотеза, очевидно, не доказана.

Для скептичного читача сміховинними можуть видатися посилання на вченого астронома з 19 століття особливо тому, що наука нашого століття, в даному випадку удосконалена оптика в астрономії, зробила колосальний прогрес, але у всіх цих його наукових твердженнях є велика доля чистої правди. Як воно не дивно, але ці його твердження є співзвучними з вченням Божественного відкриття про сотворіння світу. В першій книзі „Буття" міститься докладна розповідь про шостиденне творіння світу, але з найбільшою докладністю Богонадхнений Автор спиняється над Землею. Він докладно оповідає про її первинний стан: як постав суходіл, як цей суходіл прикрасився рістнею, наповнився тваринами, як, врешті, з'явилася людина.

Але про інші світи чи плянети він говорить дуже коротко і при тім тільки у відношенні їх до Землі, для якої вони служать лише як джерела тепла чи світла, або є лише засобами до обраховування років, місяців і днів. І коли в системі світобудови Земля є ледь примітною крапкою, і коли наш соняшний світ є зовсім невеликим серед інших світів, то як же не дивуватись тій обставині, що в Богонадхненій розповіді про шостиденне сотворіння світу оповідається більше про Землю, ніж про інші плянети.

Але в градації творчих діл Господа на землі — людині належить перше і найвище місце, бо людина є завершення не тільки земних творив, але і всього створеного матеріяльного світу. Тільки одна людина зі всіх земних істот створена на образ і подобу Божу. І так як Бог є безконечно досконалий, так і душа людини має часточку Богоподібної досконалости, особливу здібність до пізнання істини та Божих таємниць у всесвіті.

Ще одну сторінку в книзі таємниць всесвіту розкрили відважні сини Землі — американські астронавти Армстронґ, Коллінс і Алдрін. Розкрили в волі, могутности і за допомогою Єдиного і Всесвятого , та для всіх правдиво думаючих людей довели, що життя й істота духа залишиться назавжди першим і вірогідним та що тільки дух завжди володітиме матерією, як то і було від віків.

Про молитви за успішне завершення епохальної місії щиро просив людей доброї волі батько одного з астронавтів. Молилися і вони самі. Молилося за них і все людство та благало Творця не покарати відважних в їх „дерзаннях", а покрити їх Своєю опікою і благословенням. І Господь поблагословив, допоміг і дозволив людині вперше стати на іншій, не земній, тверді, бо „Господь добрий до всіх і милосердя Його понад всі діла Його". (Пс. 145,9).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Мих. Килимний

КОМУНІСТИЧНИЙ ПЛЯН ЗАХОПЛЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Наприкінці минулого місяця в столиці Уругваю, Монтевідео, опрацьовано і розіслано „до виконання" комуністичний плян захоплення Латинської Америки. Плян цей вважається лише першим етапом далекойдучих комуністичних дій на відносному континенті. Він ставить завдання насадити комуністичні режими лише покищо у восьми країнах: Бразилії, Еквадорі, Перу, Венесуелі, Ураґваї, Колюмбії та Арґентіні. По ньому, мають піти дальші „пляни", аж до оточення щільним комуністичним кільцем ЗСА.

Пригляньмося ближче згаданому документові.

Перш усього, він підкреслює реґіональні особливості та ставить їх на чолове місце. З огляду на ці особливості — не обов'язково офіційно маніфестувати комуністичну революцію чи комуністичний режим. До того має прийти поступово, вже по фактичному захопленню влади комуністами в тій чи іншій країні. В початках радиться практикувати загравання з так званими ліберальними колами та взагалі з усіма невдоволеними існуючими в Латинській Америці режимами, аж до залучення таких осіб до керівних становищ, надання їм різних титулів та нагород, до чого дуже ласі майже всі політичні діячі латино-американських країн.

Центрами і головними осередками комуністичних заворушень та революцій мають стати... католицькі університети, а їх студенти, професори, як і так зване католицьке „прогресивне духовенство" — підбурювачами та провідниками очікуваних у майбутньому масових виступів, як протиурядових демонстрацій, так і збройних сутичок з військом і поліцією.

В згаданому документі кілька разів наводиться вислів „Революційна Церква", але його докладніше не вияснюється і не розшифровується. Під цим висловом треба розуміти той клир Католицької Церкви і тих студентів католицьких університетів, які віддавна вже заявили свою згоду з марксизмом, активно виступають у різних протиурядових комуністичних заворушеннях, навіть проводячи ними, та при всяких нагодах закликають „роздати все бідним", славлять Мао-Тсе-Тунґа, Фіделя Кастра тощо. Спеціяльні пункти комуністичного пляну відведені католицьким університетам, як осередкам та збірним пунктам майбутніх бойових виступів і „прогресивному клирові", як „умільцям" доходити до душі людини, кликати її на збройні чини і до масових повстань. У пункті про „прогресивний клир" спеціяльно підкреслюється приклад Бразилії, де, м'яко кажучи, чимало таки священиків увійшли у конфлікт з урядом, а дехто з них, поверх ряс надівав револьвери та обвішувався гранатами і в такому вигляді навіть фотографувався „на чолі селянських бунтів".

Идучи послідовно за названим пляном, натраплясмо на розділ „робітництво", що його (робітництво) визначається „надійною базою" для революцій і що в стані протягом короткого часу в більших містах спаралізувати все життя. Пункт „професори" каже: „. . . останні мають великі можливості впливати на студіюючу молодь", ото ж вести її згідно з вказівками комуністичного проводу.

Дуже цікавим є пункт про „селянство". Цитований документ одверто визнає, що серед селянства Латинської Америки ідеї комунізму зовсім непопулярні. Головною причиною цього, на думку авторів пляну, є традиційна звиклість селянства до приватної власности, особливо на землю та сільсько-господарські знаряддя. Тому комуністичний плян радить в революційних початках не висувати в сільських місцевостях справи ліквідації приватної власности, а тільки розподілу („безплатного" — за Леніним) серед селянства великих лятифундій. Залучення селянства до активної участи в майбутніх комуністичних революціях, автори документу радять вживати всіх можливих, аби тільки популярних та приваблливих, облуд. А через те, що селянство є дуже релігійним, цитований документ... доручає ті облуди виставляти на люди та доводити до їх свідомости „прогресивному духовенству", використовуючи для цього проповіді в церквах, поучення при парафіяльних домівках та окремі розмови з парафіянами.

Події останнього часу показали, що комуністи не конче ховатимуться зі своїми заворушеннями та революціями в непрохідних хащах та в скелястих горах, як це було за Ше Гевари, а й домагатися „вибухів народного гніву" по великих містах, що було вже достатньо виразно показано в арґентинській Кордобі.

Характерно, що в цьому пляні кілька разів вихваляється Мао-Тсе-тунґа та Фіделя Кастра і таки жадного слова не сказано ні про Брежнєва, ні про Косиґіна, взагалі немає найменшої згадки про Москву чи будь-що московське. Це кидає яскраве світло на авторів пляну комуністів китайської орієнтації. В документі навіть ясно й виразно говориться, що комуністичні революції в країнах Латинської Америки „мають бути китайсько-кубинського характеру"...

Вже не раз і то різними способами комуністи намагалися заволодіти Латинською Америкою. В тому навіть подекуди здобували початкові успіхи, хоч би в тій же Бразилії. Однак згодом вони завжди були биті й розгромлені. Досі найбільшого удару весь їхній рух зазнав зі знищенням банд та самого їхнього провідника Ше Ґевари, що сталося головним чином завдяки активній протикомуністичній поставі селянства. Та черговий плян захоплення влади комуністами у восьми латино-американських країнах зневажати і нехтувати не слід. На протидії комуністичним ворохобникам мало достатньо вишколеного війська і поліції, мало навіть і об'єднаних дій урядів та війська різних країн, хоч це має велике значення, щоб не допустити в Латинській Америці повторення воєн корейської і в'єтнамської, де комуністичні бойові загони широко використовували всілякі „кордони", „паралелі", „заборонені зони". Головне, і то скрізь, в усіх латино-американських країнах, потрібно провести ґрунтовні соціяльні реформи і сільсько-господарську і робітничу. Про це, зрештою, говориться майже безперервно протягом уже багатьох років, але, крім вдаваних заходів та просто неймовірного галасу, справа з місця практично ще й досі не зрушена. Передають, що за недавніх відвідин Нельсона Рокефеллера, цей видатний політик ЗСА кожному урядові латино-американських країн наполегливо радив зачати провадити ґрунтовні соціяльні реформи, бо вже давно пора покінчити з тим, що найдешевша робітнича сила — в Латинській Америці, що сільське господарство не має ніяких виглядів на свій розвиток і що селяни мусять лише самі для себе здобувати прогодівля, не маючи з того належного зиску в Латинській Америці ,нарешті, що найбільша жебранина і найбільше жеброти, все в тій же Латинській Америці...

А, між тим, країни ці такі багаті, мають такі величезні економічні можливості, що тут взагалі, при бажанні та вмілому керівництву, можна створити один з найвищих у світі життєвий рівень. Тоді взагалі про ніяку комуністичну загрозу тут й чути не довелося б.

Куритиба, Бразилія.

ЗУСТРІЧ У ПАРИЖІ

Париж. Я знав його маленьким хлопцем. Тепер — це доросла людина, з високою освітою. Приїхав він до Франції порядком „культурних взаємин" з Чехо-Словаччиною. Давні приятелі, що ще доживають віку в Чехо-Словаччині, порадили йому шукати мене в Парижі. І він знайшов. Говорить доброю українською мовою, лиш деколи вставляє чеські слова. Рідну мову зберегла йому родина: батько й мати стерегли чистоту мови, не допускали „варваризмів" у родині. Це — приклад для наших патріотичних родин, де батько й мати вважають, що їх дітям буде легше в світі, коли будуть уживати в рідній хаті чужої мови. Забувають нерозважні родителі, що їх діти в чужому оточенні чують інші мови в школі, на вулиці, в радіо й телевізії, вони „опановують" душу дитини. Тому завдання родини — боротися на кожнім кроці за чистоту рідної мови, щоб наші діти не відчужилися від батька й матері. Із цієї „родинної політики" в мові може вирости пізніше велика вигода для двомовної людини: людина є стільки людиною, скільки знає мов. Бо мови — це шлях до інших культур. Словом: „І чужого научайтесь, свого не цурайтесь"! Із цієї мудрої поради багато наших людей беруть до відома першу частину. Друга якось зникає...

Від персональних справ (хто де живе, хто відійшов у вічність і т. д.) переходимо до справ громадських. Куди йде Чехо-Словаччина під окупацією „братніх армій"? Яка доля українців, що живуть в Словацькій Республіці? Що чути з совєтської України?

Мій молодий гість уважає, що Москві та її колябораантам не вдасться вернути Чехо-Словаччину до режиму, який був до січня 1968 року. Від січня до 21 серпня 1968 року в Чехо-Словаччині писалося й говорилося вільно про все: народні маси побачили, що „король голий", і тепер ніхто не в силі переконати чехів і словаків, що комуністична диктатура може учинити щось добре для країни під натиском Москви. В масах створилась міцна солідарність. „Пережили ми Австрію, пережили Протекторат (окупацію Гітлера), переживемо й „гентократ" (на цей раз) — іронізують чехи. Щоб опанувати все культурне, політичне й господарське життя чехів і словаків, Москві бракує колябораантів. Єдиний спосіб був би — послати в кожне село й місто, в кожну профспілку, кооперативу, в кожну фабрику та в кожну школу, в кожну партійну організацію „комісарів" зі СССР, з добрим знанням чеської та словацької мов. Для цього треба було б мати десятки тисяч вишколених комісарів, котрі удавали б, що вони з роду чехи або словаки. Але Москва такої продукції комісарів для Чехо-Словаччини дати не може. Тому преса, радіо, телевізія може собі повторяти те, що до смаку московському „старшому братові", але та пропоганда мов батогом по воді: вона нікого не переконує, тільки викликає у читачів і слухачів сміх, іронію, глум. „Маємо навчитися любити окупанта", — глузують у розмовах чехи і словаки.

Як відомо, в Чехо-Словаччині російська мова була проголошена за „другу материнську мову". Російську мову введено вже від 3 кляси народної школи. Але результати навчання невеликі. Не до вподоби чехам і словакам захвалювання всього російського, чого повно в підручниках мови „старшого брата". Чехи культурою стоять вище від росіян, і шовіністична російська мегаломанія їм противна. Тепер, під окупацією, серед чехів і словаків вибухла ненависть до всього російського, як це було до всього німецького. Мій гість каже, що чехи й словаки почали розуміти, що-

(Закінчення на стор 3-ій)

Степан Шах

„ВЛАДИКА — ВІД БЛАГОСЛОВЕННЯ ДЗВОНІВ"

(3)

Тоді Владика Григорій, неначе заохочений моїм оповіданням, відозвався до мене: „І я колись, ще малим хлопцем, видзвонював у нашім селі (Голодівка) на дзвіниці дзвоном! Мій тато був паламарем, а я — дзвонарем"!

І, вставши від стола, витягнув із долішньої шуфляди свого широкого дубового бюрка два грубі альбоми з фотознімками церковних дзвонів з різних місцевостей перемиської єпархії. Я був заскочений цими збірками. До кожної фотографії дочіплені були карточки з датами та різними записками; були там також і відписи із написів на дзвонах та відтиски фірмових знаків ліярних заведень, які Владика клясифікував за мистецькими напрямками і хронологією їх виливань. І при цім виявився цікавий перегляд походження дзвонів на терені перемиської дієцезії; показалося, що були там дзвони відливані у Гданську, Вроцлаві (на Шлеську), Кракові, Любовні (на Словаччині), у у Львові і в Перемишлі, у фірмі „Братів Фельчинських". Жалував при тім Владика, що не спромігся він на грамофонові плити, щоб закріпити голоси цих дзвонів.

Приготовляв отже Кир Григорій впродовж довгих років важливу науково-пам'яткову працю, так би мовити монографію дзвонів перемиської єпархії по Першій світовій війні, в часі котрої, головно в 1916 р., надзвичайно велику кількість дзвонів на терені перемиської єпархії австрійська влада зареквірувала на відливання гармат, але та його праця не була ще до Другої світової війни готова. Що сталося з цими альбомами по вивезенні Владики Григорія Лакоти з Перемишля до СССР? Чи попали вони до "Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej", що міститься тепер у колишній палаті греко-католицьких єпископів? Мабуть так, бо при цьому кабінеті створено тепер "Oddział sztuki cerkiewnej", якого директором є ксьондз канонік Владислав Лютецкі.

Під проводом Владики Григорія оглядав і я також деякі дзвіниці і дзвони в околиці Перемишля. І так, в часі гарної осени 1935 р. поїхав я з Кир Григорієм до віддаленого 20 кілометрів на захід від Перемишля села Рушельниць, коло старого (з XIV стол.) зубожілого містечка Кривча над Сяном, де стояла стара дерев'яна, ґонтами крита (в 1845 р. направлена) церква зі старим, цінним іконостасом. Біля церкви стояла також стара дерев'яна, також ґонтами крита (від церкви навіть старша) дзвіниця. В ній висів масивний, виллятий у Гданську 1734 р. дзвін. А що Владика хотів мати добру овальну фотографію з кириличним написом на цім дзвоні, то взяв я зі собою до авта випробованого фотографа нашої гімназії і нашого сусіда Соломона Шварца, який мав свою робітню при вул. Словацького, навпроти нашої гімназії. Фотограф Шлойма Шварц зробив не лише овальну знимку дзвона, але також і пластеліновий відтиск з написом, датою і фірмовим знаком ґданської, ще з часів передрозборової Польської Речі Посполитої відливарні.

Весною 1936 р., коли в перемиськім замковім парку зацвіли запашні черемхи, вибралися ми одного пополудня в трійку: Владика Григорій, о. крил. Іван Качмар (1883-1944), колишній парох у селі Злоцьке коло Мушини над Попрадом, на західній Лемківщині, у якого з родиною провів я вакації в 1934 і 1935 р.р. Пішли ми парком попри три Історичні Хрести, якими ще з часів єпископа Івана Снігурського (1818-1847) перемиські крилошани опікувалися, через Паркову Гору, понад кол. воєнний (в березні 1915 р. москалями розбитий, а за Польщі густими тернами вже зарослий) семий поавстрійський форт, попри підперемиські каменоломи з „фарами" юрайського вапняка і зайшли до поблизького, 3 кілометри від міста віддаленого, ще сягаючого княжих часів села Кругель Великий.

Тут Владика показав нам стару, стоячу серед дерев на цвинтарі дерев'яну церковцю з тринавовим укладом. Коло церкви тулилася стара дерев'яна, також ґонтами крита дзвіниця з відкритою ґалерією під піддашшям. Старий, з XVII стол. дзвін (шлеської відливальні) зареквірувала в 1916 р. австрійська влада, що була тут у польських адміністраційних руках, на воєнні гармати. Залишилася замість дзвона велика сталева штаба, що заступала від 1916 р. дзвін. І дзвонив цією штабою місцевий дяк і паламар Сальвицький, сини якого ходили пішки до української гімназії, протягом 20 років, аж поки в 1937 р. не вилито для зубожілого Кругеля належного дзвона, за матеріяльною допомогою перемиського пароха о. крилошанина Володимира Гмитрасевича (1883-1940), кол. учня перемиської української гімназії (річник матури 1904).[6]

При цім пояснив нам Владика додатково, що і ця Кругельська церква, і дзвіниця при ній, були побудовані вправді в XVII стол., але на зразок старшої, ще в XV віці збудованої церкви, що її польська гусарія в 1648 р., під час облоги Перемишля козацькими загонами гетьмана Богдана Хмельницького, спалила! (Кругель був первісно власністю українського боярського роду, але за Польщі, в 1474 р., перейшов на власність міста Перемишля і такою власністю міста залишився і за австрійських часів, від 1772 р.).

Ця кругельська церква з дзвіницею перебувала за австрійських часів під опікою консерваторського уряду при намісництві у Львові, а потім, за Польщі, при львівськім воєвідськім уряді. До 1956 р. вона ще стояла, по крайній мірі не було її ще на списку "Zniszczonych zabytkowych objektów cerkiewnych w latach 1939-1956", оголошеному в журналі "Ochrona zabytków", Warszawa 1957, Nr. 2. У виданій 1961 р. в Перемишлі книжці п. н. "Tysiąc lat Przemyśla", на стор. 111 є поміщена фотографія цієї кругельської церкви, знята з південно-західнього боку серед дерев, як і перед війною, а біля фото підпис: "Kruhel Wielki — stara zabytkowa cerkiew drewniana", а на сторінці 214 додано, що ця "cerkiewka z XVII wieku".

[6] Цьому о. катедральному парохові Володимирові Гмитрасевичеві, кол. довголітньому ректорові духовної семінарії у Перемишлі, присвятив я спомин п.н. „Йорданські водосвяття в Перемишлі", що появився у Збірнику „Перемишль — західний бастіон України", Ню Йорк-Філядельфія, стор. 376-382. — С.Ш.

(Далі буде)

У ДІТРОЙТІ ВІДБУВСЯ ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ У 40-РІЧЧЯ ОУН

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

гання під час першої світової війни, та їх продовжування після втрати короткотривалої державности. Доповідь д-ра Кница була тільки коротким оглядом його основної і джерельної праці, яка має появитися окремою книжкою.

Проф. Пап про націоналізм, як рушійну силу 20-го сторіччя

Другу доповідь виголосив проф. д-р Михайло Пап і темою цієї доповіді було: Націоналізм, як рушійна сила 20-го сторіччя. Доповідач вважає, що націоналізм є справді рушійною силою нашого сторіччя і цієї сили не можна ані знищити, ані припинити. Доказом цього може послужити і факт, що московський большевизм, який жорстоко поборює націоналізми підкорених Москвою народів, він і сам використовує націоналізм як свою головну зброю в зовнішній політиці.

Ред. Осип Зінкевич про перспективи націоналізму

Третю і найбільш контроверсійну доповідь про перспективи націоналізму виголосив ред. Осип Зінкевич. Деякі твердження його доповіді: Із кризи першої світової війни зродився зорганізований український націоналістичний рух. Під час другої світової війни цей рух сам перейшов найбільшу кризу свого розбиття, але її пережив, бо занадто закорінений в народі. Тим не менше він вимагає основної перевірки та переоцінки вартостей. Існує тепер три відламами Організації Українських Націоналістів. Найчисленнішим і найсильнішим є той відлам, що відомий під назвою Закордонних Частин ОУН. Доповідач уважає, що та ОУН могла б відіграти важливу ролю, але вона не може вирватись з обіймів минулого і це є її найбільшою перешкодою. Декалог колись міг бути оправданий і потрібний, але сьогодні він є тільки відгомоном минулого, і всякі екстремізми, як правий, так лівий, засуджені на певну смерть. Другий відлам, відомий під назвою ОУН закордоном, пішов у другу екстрему і в цілості відкидає минуле. Це не дає жадної перспективи. Матірня ОУН має свої недомагання: „Ми такі самі, як інші, робимо подібні помилки" — говорив доповідач. ОУН матиме перспективу, як стане реформатором усього нашого життя, достосовуючи його до дуже зміненої сучасности. В першу чергу треба вирватись з обіймів минулого. Треба відмежуватись від еміґрантських проблем — залишити їх іншим — та всю свою увагу звернути на край. Еміґрантщина засуджена на загибіль і тому не дає жадних перспектив. Треба привернути респект до української політики, обмежуючи її цілі до революційно-крайових та політично-зовнішніх.

Запити і дискусія

Відкриваючи дискусію, п. Плавюк згадав про зміну понять у стійкості родини. Колись казали, що родина найстійкіша, як молиться разом. Опісля казали, що стійкість родини залежить від того, чи вона бавиться разом. А тепер кажуть, що родина сильна, як між собою розмовляє. Виголошені на цій Конференції доповіді не були офіціяльним становищем ОУН, а тільки виключно думкою доповідачів. Вони не завершують, а тільки починають дебату перед Великим Збором Українських Націоналістів, що має відбутися в наступному році. З уваги на обмежений час, в запитах і дискусії забирала слово тільки відносно мала кількість учасників та заторкнено тільки деякі з проблем.

Бенкет

Тієї ж суботи, 2-го серпня, о год. 6:30 вечора у заповненій до останнього місця великій балевій залі готелю Шератон-Кеділлак відбувся здвиговий Бенкет, під час якого головну промову виголосив голова Проводу ОУН ред. Олег Штуль-Жданович. Бенкет започаткував коротким словом його майстер церемонії Юрій Карманін з Торонта. Молитву провів Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА ВПреосв. Владика Мстислав. З черги Ю. Карманін представив багатьох видатних гостей за почесним столом, між ними репрезентанта Українського Народного Союзу, його першого заступника головного предсідника інж. Степана Куропася, головного предсідника УРСоюзу Антона Батюка, президента Українського Лікарського Т-ва Північної Америки д-ра Богдана Шебунчака та багатьох інших. Офіціяльну частину бенкету відкрив голова Ділового Комітету Здвигу д-р Денис Квітковський. Він згадав, що цей Здвиг у 40-річчя ОУН відбувається в добі великих змін з метою, щоб відважно поглянути дійсності ввічі, проаналізувати ці зміни та поробити з того практичні висновки.

В офіціяльній частині бенкету перше привітання виголосив у заступстві посадника міста Томас Галлаґер. Привітавши Здвиг, він в імені посадника передав три почесні медалі міста: одну для Голови Проводу ОУН ред. Штуля-Ждановича, другу для голови Ділового Комітету Здвигу д-ра Дениса Квітковського і третю для другого промовця під час бенкету, відомого знавця українських проблем американського журналіста Андерсона.

Владика Мстислав: „У праці для батьківщини можете на мене рахувати"

Коротке привітальне слово виголосив ВПреосв. Владика Мстислав, вияснюючи свою приявність на цьому бенкеті тим, що Українська Православна Церква завжди стояла близько до народу. Організацію Українських Націоналістів він уважає за найчисленнішу і найвартіснішу своїм складом. Він сам мав колись близькі взаємини з полковником Євгеном Коновальцем і давнє знайомство в'яже його з теперішнім Головою Проводу ОУН ред. Штулем-Ждановичем. Він шукає контактів з ОУН, бо між її членами є найбільше інтелектуалів. „У праці для батьківщини завжди можете на мене рахувати" — закінчив своє слово Владика Мстислав.

Зворушливе слово Марусі Бек

Привітання Здвигові від Міської Ради склала відома діячка Маруся Бек, тепер кандидатка на посадника Дітройту. Вона насамперед передала однодушно схвалену Міською Радою резолюцію з з привітанням для Здвигу й опісля вже українською мовою виголосила своє зворушливе слово. Кожний господар — говорила Маруся Бек — з найбільшою радістю спішить вітати тих гостей, що йому близькі і рідні. Так і вона від імени Міської Ради спішила на привітання цього здвигу. Нас бо в'яже — говорила вона — палка любов до свого народу та задушевне бажання здобути йому золоту волю.

Голова ПУН: Курс на нову добу

Головною точкою в програмі бенкету було слово Голови Проводу Українських Націоналістів ред. Олега Штуля - Ждановича. Головною тезою його слова, крім пошани для минулого, було: курс на нову добу. Повний текст цього слова буде надрукований в черговому числі „Свободи".

Другу промову виголосив згаданий вже американський журналіст та знавець східньо - европейських проблем ред. Джеймс К. Андерсон.

Дальші привітання

Короткі привітання виголосили ще впреп. о. д-р Володимир Гавліч від місцевої української католицької парафії та впреп. пастор Володимир Боровський від Українського Євангельського Об'єднання. Згадано про надіслані численні письмові привітання для Здвигу, в цьому привітання від Верховного Архиєпископа і Кардинала Блаженнішого Иосифа Сліпого, від Владик Української Католицької і Православної Церков в Америці та Канаді, від Президента УНР в екзилі та багатьох інших установ.

Мистецька програма

У мистецькій програмі бенкету виступала оперова співачка Галина Андреадіс, якій акомпаніювала на фортепіяні пані Оля Соловій, та Тамара Кузик, яка продеклямувала спеціяльно написаний з цієї нагоди вірш Теодора Курпіти: „У 40-річчя ОУН".

Кінцеве слово - привітання виголосив ще генеральний секретар СКВУ Микола Плавюк і бенкет закінчено співом гимну „Не пора".

У бенкеті взяло участь 1,500 гостей, включно із 250 студентоми, для яких вступ був безплатний.

Багатолюдний здвиг на оселі „Діброва"

Наступного дня, в неділю 3-го серпня, відбувся багатолюдний Здвиг на віддаленій 40 миль від міста, оселі „Діброва". Здвиг попередили молебні в українських католицькому і православному обрядах. Головним промовцем під час Здвигу був ред. Ярослав Гайвас. У мистецькій частині програми виступали танцювальна група „Калина" з Канади, духова оркестра з Чикаґо та співочо - танцювальні ансамблі „Дунай" і „Дніпро" з Канади. На Здвизі було приявних понад 7,000 осіб.

ЩО ЧИТАТИ?

Антична література (612 ст.) $3.45; С. Скляренко: Святослав (істор. роман) $2.85; Володимир (роман) $2.70; О. Гончар: Собор $2.60; А. Орел: Словник чужомовних слів (укр. мовою, три томи) $6.20; Юл. Мовчан: Що варто б знати? $4.10; П. Мирний: Повія (повість) 2 дол. і 65 центів; Ів. Манило: Пеани і кпини, (байкар) $1,00; Д. Нитченко: Український правописний словник $2.15; Б. Грінченко: Соняшний промінь (повість) $1.50; Волосожар, чч. 1-8-9-10-11, 1969 — ілюстрований літ.-мист. журнал, річна передплата 2 дол., піврічна — 1 дол.

Замовляти:
I. Manylo, Wolosozar
Cumberland, Millville, N.J.
08332, U.S.A.

У КІНЦІ СЕРПНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ СУМА

Ню Йорк. — З крайової Управи СУМА повідомляють, що на сумівській Оселі біля Елленвіл у днях 30—31 серпня та 1-го вересня відбудеться Маніфестаційний Здвиг під кличем „Здобудеш Українську Державу!" Цей, 18-й з черги, Здвиг має на меті відзначити 40-ліття постання ОУН, 10-ліття смерти сл. п. Степана Бандери та 20-ліття діяльности Спілки Української Молоді Америки. Підготовою мистецької частини Здвигу вже займаються актор Євген Курило, молодий композитор і диригент Михайло Длябога та проф. Є. Оришкевич.

ТРИ ДОГАНИ — НАЙНОВІШИЙ ДОТЕП З УКРАЇНИ

На заводі ім. Леніна мали відзначити найкращого працівника, але виявилося, що він має аж три догани. Коли його спитали, за що він ці догани дістав, він вияснив:

„Товариш голова Обласного Комітету поїхав до Москви на похорон Сталіна. Вернувшись, він докладно оповідав про похорон, а я його спитав, скільки він коштував. Голова сказав, що два мільйони рублів, а я сказав, що за ці гроші можна б поховати цілу комуністичну партію. І за це дістав першу догану.

„Я є добрий комуніст і в моїм помешканні на стіні висять портрети всіх вождів: Леніна, Сталіна, Хрущова, Брежнєва, Косигіна, Підгорного. До мене зайшов товариш голова, показав на стіну і спитав, чому я того дурня не здійму. Я тільки спитав, котрого дурня, і за те дістав другу догану.

„До мене зайшов товариш голова, показав якогось листа і сказав, що це — остання заява комуністичної партії і щоб я її підписав. Я сказав, що як це справді остання заява, то підпишу не тільки я, але й вся моя родина. І за це дістав третю догану".

Срібний ювілей п-ва Карпяків

Срібний Ювілей це родинна справа. Одначе, ювілей інж. Євгена і Олени Карпяків був святом української громади Міннеаполісу і Сейт Полу. Там були люди обох віровизнань, „старі" і „нові" іміґранти, діти і бабусі. Щез „дженерейшен ґеп", це було свято прекрасних людей, гідних до наслідування, ювілей інж. Євгена і пані Олени.

Інж. Євген Карпяк народився в Угринові, повіт Сокаль, у родині о. декана Михайла Карпяка. До гімназії ходив у Сокалі, потім у Перемишлі, де здав іспит зрілости, студіював музику в Музичному Інституті. Хемію студіював і закінчив на Політехніці у Львові, де належав до студентських товариств, як „Основа", спортового товариства „УССК" і товариства Петра Могили. Під час вакацій вчив хор на селі, в Монастирі коло Ярослава. Був учителем хемії в Хемічній Школі у Львові (за німецької окупації). В лютім 1944 р. одружився з Оленою — дочкою о. Володимира Смулки. Місяць по шлюбі виїхав на еміґрацію до Німеччини. Перебував у таборах Реґенсбурґ і Ульм. До Америки прибув 1950 р. і осів в Міннеаполісі. Маючи музичний талант, організував тут хор при церкві св. Константина, бере безперервну участь у імпрезах, ревно працює з нашою молоддю, за що є люблений всіма.

Пані Олена народилася в Сільці Белзькім, пов. Сокаль, у родині о. Володимира Смулки. Гімназію закінчила в Українськім Дівочім Інституті у Перемишлі, потім Укр. Торговельну Школу у Львові. За німецької окупації учителювала у Промисловій Школі в Яворові, де й вийшла заміж за інж. Євгена Карпяка.

З ініціятиви Дмитра Мандибура, довголітнього співпрацівника інж. Є. Карпяка, зорганізовано громадський комітет для відзначення ювілею, з представників місцевих організацій. Громада масово відгукнулась на заклик і прибула до Українсько-Американського Дому на бенкет. При вході до Дому в імені комітету і громади привітав Михайло Свінціцький. Залунало „Многая Літа", хору церкви св. Константина. Ювіляти зайняли місце при почесному столі, за котрим сиділи парох церкви св. Константина о. монс. д-р Кнап, о. Дорош та члени родини. Голова Відділу УККА в Міннесоті, д-р М. Козак привітав Ювілятів. Опісля привітав о. монс. Кнап. Ведення програмою перебрав мґр П. Пишко. Слідують привіти: ООЧСУ — І. Машталір, Укр-Амер. Дім — В. Лісович. Клюб Мужчин — В. Спасик, Хор церкви св. Константина — М. Солонинка, Укр. Суботня Школа — Д. Татарин, „Провидіння" — І. Артим, Укр. Нар. Союз — Г. Папіж, Сестрицтво і Орг. Жінок при Укр. Домі — п-і Г. Свінціцька, Танцювальний Гурток СУМА — М. Дудинський, Хор СУМА — п-і Л. Свінціцька, „Провидіння" (Ст. Паул) — Михайльонка, Народна Поміч — В. Яблонський, СУМА — Д. Мандибур, Товариство Інженерів — інж. А. Гнесвий, Пласт Прият — проф. В. Пакуляк, від компанії, де затруднений інж. Євген Карпяк — віце - президент компанії Джон Ліндеворт. Надійшло багато телеграм від родини та друзів, декотрі із них були прочитані.

Після привітів слідував виступ танцювальної групи СУМА (муз. керівник інж. Є. Карпяк, мист. керівник М. Дудинський). Гурток чудово танцював декілька народних танків та прекрасно заспівав декілька пісень. Під кінець програми хор св. Константина відспівав в'язанку пісень. Кінцеве слово виголосив д-р Козак. Інж. Є. Карпяк зворушливо подякував присутнім за несподіванку. Смачну вечерю приготували пані при Укр. Домі із п-і Г. Свінціцькою на чолі. Многая, Многая Літа, інж. Євгене і Олено Карпяки!

П. П.

Музичний виступ у Клівленді

Щорічні музичні виступи Української Фортепіянової Студії в Клівленді ввійшли в традицію та показують розвиток молодих талантів і великий вклад праці керівниці Студії Софії Яремкевич. Цьогорічний, вже 19-тий з черги, попис відбувся у заповненій залі Музичного Осідку. У концерті взяли участь 17 учнів — українців різного віку, котрі виявили гарну підготову до виконування чужинецького муз. репертуару. Гарні успіхи виявили три обдаровані сини д-ра Клоса: Зенон відіграв уважно „Етюд" Бурґміллера і „Русалку" Рія, Мирон „Осінь" і „Поему" Бурмана, Роман „На степу" Кабалевського і „Повінь" Адлера. Три брати відіграли на двох фортепіянах фантазію на тему гуцульських пісень „Привіт з Полонин". Вони виявили у своїх сольових точках старанність і вичуття твору, а у ансамблі — зрозуміння рідної мелодики. Хоч вони не бачили України, всеж таки вміли відтворити музичний образ полонини. Вдумлива і зосереджена Зірка Смаль-Стоцька добре грала „Прелюд" Шопена на спогад про свого батька, а також „Слов'янський танок" і „Еспанський танок". Здібний і працьовитий 15-літний Зенон Кріслатий відіграв з експресивністю „Польонез" Шопена і „Сонату" Ґріґа, виявляючи знамените опанування інструменту під оглядом техніки і динаміки. Він виконував і головну партію в трьох композиціях на два фортепіяни під акомпаніямент Мері Бес Фрей („Під весну") та в супроводі Наді Воляник „Ліричне Інтермеццо" і „Фантазію" (Дібаджкіо). Надя Воляник — це колишня учениця Студії, яка, дістaвши значну підмогу („сколяршіп") продовжувала студії у Парижі (фортепіян і спів та французька мова); тепер є учителькою в клівлендській шкільній сітці та приготовляється на звання магістра.

З обов'язками конференсієра знаменито впорався проф. Юрій Яремкевич, заповідаючи точки і пояснюючи їх.

Присутні раділи зростанню української молоді, нагороджуючи рясними оплесками молодих виконавців, і висловлювали признання їх вихователці, п. Яремкевичевій. Сподіваємось, що слідуючого року учні будуть виконувати більшість творів українських композиторів, не лише міжнародних.

Про. Ю. Григорів

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 16.

Д-р Н. П. Гайворонська, Форест Гілс	$ 10.00
Д-р П. Б. Гарасимів, Річмонд	8.00
М. Рожанковський, Гадсон	8.00
В. Яримович, Кергонксон	6.70
С. Бойків, Ірвінгтон	6.45
Діти 2-ої кляси, Рідної Школи при парафії Успіння Божої Матери, Монтреал	6.00
„Гуцулія", Чикаґо	5.00
Пласт, Лос Анджелес	5.00
С. і Е. Радьо, Гартфорд	5.00
Р. Дзюбик, Чикаґо	4.00
М. Малішевський, Бруклин	4.00
М. Токар, Рочестер	4.00
В. Буцик, Ню Йорк	3.00
Е. Вербицький, Вуддейл	3.00
Е. Волошин, Гарфілд	3.00
С. Гебуза, Шелтон	3.00
І. Голик, Скрентон	3.00
М. Голубець, Елизабет	3.00
І. Данилюк, Потакет	3.00
М. Кузевич, Філядельфія	3.00
Г. Кушнір, Коговз	3.00
С. Лехновський, Кергонксон	3.00
М. Лучанко, Рочестер	3.00
О. Б. Мацькевич, Бронкс	3.00
Д. Мозіль, Клівленд	3.00
М. Новосад, Елджін	3.00
П. Одарченко, Вашінґтон	3.00
В. Павлишин, Боффало	3.00
Д-р В. Погорило, Філядельфія	3.00
І. Рітроский, Гадсон	3.00
Г. Стасюк, Піскатавей	3.00
В. Трубич, Ріджвуд	3.00
Д-р Е. Федик, Вудсайд	3.00
А. Шаль, Потакет	3.00
П. Шкарупа, Флинт	3.00
Р. Лесів, Вудбайн	2.40
М. Білоскурський, Дітройт	2.00
В. Бровар, Ґері	2.00
С. Гринчук, Дітройт	2.00
О. Іванчук, Віндгем	2.00
В. Кіндефорський, Камберленд	2.00
о. Ю. Менцінський, Бруклин	2.00
Г. Паранчук, Ляшін	2.00
В. Пенюк, Сеймор	2.00
Д-р В. Прокопів, Віндспорт	2.00
В. Прокопик, Янґстаун	2.00
Т. Семаковський, Ґрес Веллі	2.00
В. Сташко, Коговз	2.00
М. Флис, Ню Йорк	2.00
М. Яблінчук, Воррен	2.00
Є. Лукашевська, Парсіпані	1.20
П. Андрухів, Парма	1.00
П. Бзовицький, Гартфорд	1.00
А. Вучко, Ню Брітейн	1.00
Д. Візниця, Ню Брансвік	1.00
А. Войтек, Янґстаун	1.00
В. Волошин, Вест Айслип	1.00
М. Галькевич, Бріджпорт	1.00
І. Гойп, Філядельфія	1.00
Н. Грицик, Дітройт	1.00
П. Гук, Вунсокет	1.00
С. Ґенега, Юніон	1.00
М. Дереш, Ірвінгтон	1.00
Б. Іванис, Торонто	1.00
В. Зайко, Геммонд	1.00
Т. Залеський, Торонто	1.00
М. Захарко, Менвілл	1.00
Л. Калашнюк, Кемден	1.00
В. Кінаш, Ошава	1.00
С. Кихлевський, Трентон	1.00
М. Колодій, Монтреаль	1.00
Л. Король, Монтреаль	1.00
В. Кравчук, Ірвінгтон	1.00
М. Кишкий, Сиракюз	1.00
І. Лопушанський, Дітройт	1.00
М. Мельничук, Філядельфія	1.00
П. Новак, Чикаґо	1.00
В. Пацак, Ірвінгтон	1.00
А. Періг, Бетлегем	1.00
В. Пилипенко, Дюарте	1.00
Т. Ракочий, Олбани	1.00
Д-р І. Рижій, Клівленд	1.00
В. Сабатюк, Дітройт	1.00
П. Стельмах, Норт Кредіт	1.00
М. Таран, Нокс	1.00
М. Тарас, Дітройт	1.00
М. Хащевський, Ірвінгтон	1.00
В. Ходак, Філядельфія	1.00
М. Чатирка, Коллінґсвуд	1.00
С. Шагала, Філядельфія	1.00
М. Шарек, Ефрата	1.00

У БРИТАНІЇ НАРАДЖУЮТЬСЯ тепер над скасуванням всіх законів і розпорядків, що забороняють друкувати і продавати твори порнографічного змісту. В цій справі зголосила відповідний внесок Мистецька Палата, яка теж покликала була Комісію, зложену з адвокатів, видавців, письменників, мистців і суспільних діячів. Заборонять тільки виставляти порнографічні видання і образи за шиставовими вікнами та посилати їх без замовлення на приватні адреси.

У ВИБОРАХ В ТОКІО ВИГРАЛА керівна японська консервативна Ліберально - демократична партія, здобувши 54 мандати у 126-членній міській раді, на 19 більше, як їх мала раніше. Партія буддистів дістала 25 мандатів, соціялісти впали із 42-ох мандатів до 24-ох, а комуністи підвищили свій стан з 9 мандатів до 18. Перемога Ліберально - демократичної партії в найбільшому у світі місті подає надію, що та консервативна й проамериканська партія залишиться при владі в Японії.

ЗУСТРІЧ У ПАРИЖІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

му українці та інші поневолені народи російської імперії вороже ставляться до цієї тюрми народів.

В окупаційних дивізіях є вояки різних націй, теж і українці. Є відомости, що деякі вояки совєтської армії — українці — заподіяли собі смерть з протесту проти того, що їх Москва послала гнобити Чехо-Словаччину. Гість із Чехо-Словаччини помітив, що солдати росіяни поводяться гордо і нетолерантно до окупованої людности, мов якийсь Herrenvolk (народ панів). Це — вплив урядової пропаганди, що розвиває у росіян велико-державний шовінізм „вибраного народа". Чехи не можуть переболіти, що військо „старшого брата" поводилося в Празі як у завойованій країні, хоч чехи не учинили збройного спротиву. Стіни Національного Музею на площі Святого Вацлава в Празі поруйновано стрілянинoю окупантів, котрі не розуміли, що влучають в осередок чеської культури.

Про українців на Словаччині мій співрозмовник знає, що вони загрожені словацьким націоналізмом. Не ліпше положення Закарпатської области совєтської України. Москва несе в цю країну денаціоналізацію. Мадярам в Закарпатті живеться легше, але національну свідомість українців Москва придушує. В адміністрації множество колонізаторів — „старших братів". Університет в Ужгороді має назву „Петра Великого". Основник царської імперії — протектором російського комуністичного імперіялізму...

Мій гість пильно слідкує за тим, що дістається на малому окрайчику українському біля Пряшева. Привіз газету „Нове Життя" з 13 червня 1969 р. В одній статті автор нарікає, що місцева інтеліґенція не написала історії свого краю, немає історичних романів, котрі оживляють національну свідомість. І автор пише: „І книжки про нашу історію не поможуть, бо діти в школах вже не вчаться української мови".

Viator

Мистецтво слова і музики в Школі Українознавства

Щоб розвивати серед учнів любов до мистецького українського слова, створено як окремий предмет у Школі Українознавства т-ва Р. Ш. в Дітройті - схід, її директором д-ром Б. Лончиною, своєрідну студію. Нею провадить вчителька, артистка К. Бранка - Кривуцька, яка підготовляє учнів у цьому вмінні та в змаганнях вибирає щорічно з них найкращих для шкільних публічних виступів. Цього року в „Дні Рідної Школи" влаштовано 25 травня Вечір мистецького слова й музики. Виступали учні й учениці з 7-ої до 9-ої кляси під знаком безсмертних слів В. Симоненка „Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки батьківщину"...

В ділянці мистецького слова поставлено: монтаж з творів Симоненка, сценку за Лесею Українкою „Айша та Мохамед" та п'єсу на 4 дії „Американка" М. Струтинської. До монтажу Симоненка ввійшли коротенька, гарна доповідь, що її читав І. Петращук, та поміщеніх у ній шість віршів: „Лебеді материнства", що їх деклямували Б. Захарій, Надя Стеткевич і Д. Труш; „Де зараз ви, кати" — А. Дужий, Я. Маринюк, Анна Левак, Ліда Савка; „Брама" і „Ґранітні обеліски" — І. Кучер, Адріянна Мушинська і Марта Турянська; „Задивляюсь у твої зіниці" — Р. Величковський, А. Джуль, Іван Лісікевич, О. Король і Р. Сторожук; „Ровесники" — Оля Дужа, Анна Никифоряк і К. Швайкун. — Деклямувати поодинці і групово. Це корисний спосіб зацікавлення більшої групи молоді творчістю поетів, вивчати її напам'ять й виступати з нею публічно. Бувають слухачі, які кажуть, що така збірна деклямація утруднює красу вірша... — то вони можуть почитати ті твори й навамоті. Монтаж пройшов у гарному виконанні, хоча, на жаль, не доходив до кінця залі, мало акустичної.

Драматичний діялог Лесі Українки з двома персонажами — Айшою і Мохамедом, це зразок сили поетичного таланту поетеси. Глибоко емоційними словами Мохамед переконує Айшу, гарненьку дружину, що краса душі є чимусь вічним, трівкішим і сильнішим від найкращих прикмет тіла. Це була його відповідь на її питання: як можна любити стару, негарну жінку і зневажати гарну, молоду, закохану і живу невістку. Галина Івасюк потрафила зуміла відіграти ролю Айші з великим чуттям і трагізмом, а Юрій Маринюк — сильно й переконливо.

Марія Струтинська в своїй п'єсі з життя молоді „Американка" осягнула мету, вдавшись до актуального сюжету. Українську дівчину Тамарку, яка пробує утотожнювати себе з американським оточенням, орієнтуючись на нього в своєму молодому житті, зустріло розчарування, коли вона знайшлась у крузі тих американців. Явна ворожість американки Бетті, що гордиться британським походженням (прадід був ректором Кембріджу) і насміхається зі слов'ян, зокрема з українців, як нації фармерів, бідної на інтелеґенцію, відчинять очі Тамарці. Але вона ще сумнівається. Зраділи батьки, коли доня, донедавна „американка", раптом рішається їхати на вакації до Вінніпегу в Канаду, на курси українознавства, прийнявши пропозицію Ростика, який намірився туди поїхати. В 4-ій дії вона, вернувшись із курсу, зовсім переродилась. З побожністю вслухується в поетичні рецитації Ростика з В. Симоненка і з радістю зустрічає кінець вірша В. Сосюри, яким Ростик освідчується їй у коханні... Ролю бунтарсько - настороженої Тамарки добре зіграла Гануся Черняк, а ніжного Ростика А. Бараник. Мамою була Дарія Зелена, татом — В. Мушинський, братчиком Ольком — Е. Бутрій. Американок грали: Марта Лісікевич (Луїза), Марта Кучер (Бетті, антаґоністка Тамарки), В. Козар (Стів), І. Шехович (Джек). Всі вони поводились на сцені свобідно й дали глядачам добру уяву дійсності. Особливо визначився наймолодший Євген Бутрій, як Олько, братчик Тамари. Мистецьким керівником вистав була К. Бранка - Кривуцька, і її обдаровано під кінець вистави квітами. За костюмами дбала вчит. Ніна Черняк, адміністрація була в руках С. Пришляка, техніка сцени — Батьк. Комітет, а світло — Я. Петращак.

Мистецьке слово було переплетена музикою. Всі три піяністи, учні Укр. Музичного Інституту, вибрали для свого виступу твори визначних композиторів: Я. Манастирський „Елерія" і „Момент розпачу" М. Лисенка, Б. О. Лончина — 1-шу і 3-тю Прелюдію В. Барвінського й Оля Ляш — Дві Прелюдії (Дес дур і Ес-Дур) Л. Ревуцького. Треба зазначити, що всі грали без нот і вдоволили не тільки слухачів, але передовсім своїх учительок.

Травень — це місяць жалібний, 25-го травня загинув трагічно Гол. Отаман Симон Петлюра, 23-го Полковник Євген Коновалець. Ці дві помітні дати пригадав громадянам на початку цього вечора дир. Р. Школи і У. Муз. І. А. д-р Лончина, і всі встали, вшановуючи їх пам'ять.

Початковий привіт склала старша учениця Христя Прокопович, вказавши на добру волю обох навчальних заведень показати дещо з важливіших осягів нашої молоді. І ними зібрані громадяни були дійсно дуже вдоволені.

В. Н-вич.

Культурно-громадський Клюб у Дітройті

Впродовж понад дворічної діяльности Культ. - Гром. Клюб у Дітройті вибився на провідну установу громадського і культурного життя. За рік до загальних зборів, що відбулись 17 травня ц. р., Клюб влаштував 11 власних імпрез і підтримував та співпрацював при допомозі членів свого правління у різних імпрезах товариств, в тому і при відзначенню 75-ліття щод. „Свобода". Клюб видає офсетовим способом неперіодичну газетку „Дітройтські Новини" (появились в рр. 1968-69 дев'ять чисел, а всіх від початку 17), яка інформує громадянство про місцеві події, веде малярську Студію, в якій вчить маестро Е. Козак, і має постійну ґалерію образів у власній домівці, розмальований Е. Козаком. Він, як голова Клюбу, в звідомленні 17 травня підкреслив, що Культ. - Гром. Клюб здобув собі добре ім'я серед нашого громадянства живою і актуальною працею. Він дав короткий огляд діяльности від зміни домівки аж до Образотворчої Студії. Є надія, що її учні будуть по якомусь часі належати до кадрів наших членів, навіть до правління. Голова згадав і про те, що досі не зроблено. Особливо підкреслив, що ми не витворили ще стилю чи атмосфери клюбу, яка б живіше зацікавила громадян культурними справами, побудила б їх до співпраці і дискусій та дала б більше не тільки духової розваги, але й товариської. Фінансовий референт, інж. М. Кунинський, говорив про грошеві надходження, яких разом з початковим сальдом було 3,435 дол., а втрат в останньому році було дол. 3,382. Залишилось 53 доляри. Він представив деякі позиції з його реферату докладніше, особливо витрати на домівку й адміністраційні кошти і витрати за газету. Від Контрольної Комісії склав звіт В. Несторович, звернувши під кінець увагу на сумлінність виконаних обов'язків касира і адміністратора „Новин Д." п. Кунинського, редактора д-ра Б. Лончини, проводу і членів Правління. Його внесок на абсолюторію і подяку був прийнятий.

В дискусії забрали голос кілька осіб. Згадаємо тут інж. В. Колодчина, який говорив про виконану працю, дир. М. Мушинського — про голову Е. Козака, що був прапором, надавав тон і за те належиться йому велике признання, і д-р В. Витвицького про те, що треба вибрати мету, треба передусім гуртувати людей, які не записані в політичні середовища.

Склад нового правління був прийнятий зборами з деяким доповненням: Е. Козак — голова і реф. мистецьких справ, В. Колодчин — 1-ий заступник голови, Василь Витвицький — 2-ий заст. і реф. музичних справ, Б. Лончина — 3-ій заст. голови і редактор „Дітройських Новин", секретарі С. Строїч і В. Папіж, фінанс. реф. Ф. Липецький, адмін. „Д. Н.", О. Наконечний — орг. реф., В. Прокопович — імпрез. референт, Б. Нижанківський і Федорко О. Зозуляк — літер. референти, прес. референт В. Несторович, Я. Татух і Д. Федорко — члени.

До Контрольної Комісії ввійшли: голова М. Мушинський, В. Віхар і Е. Петріна, а до Товариського Суду: голова О. Бойчук, Д. Квітовський і В. Щуровський.

Імпрези, що були в звітовому році, мали різний характер. У п'ятьох доповідях була політична проблематика, а саме: „Собор" Гончара — О. Зозуля (з домішкою літератури), „Працівщина" — В. Несторович і така ж проф. В. Кубійовича, „Українська Національна Рада" — д-р А. Фіголь, „Зміни в цивілізації" У. Самчук. Громадська проблематика: Метроп. УККА в Дітройті, про що говорив В. Колодчин і референти та „Український естеблішмент" — М. Мушинський і В. Ісаїв. „Літературно - Мистецький Ярмарок" вела Рома Дигдало, складався з таких частин: „Бібліотечні парадокси" — Ксеня Антипів, д-р В. Витвицький про „Популярну музику в Америці", „Зразки творчости поетес в Україні" — деклямувала Віра Потапенко, „Достойні носи" гуморист. рисунки ЕКО, Жін. квартет „Веселка" співав народні пісні. При відкритті домівки читали гуморески: гість І. Керницький та В. Барнич, а Андріївський Вечір мав передовсім товариський характер. Бенкет і Концерт з приводу Золотого Ювілею Капелі Бандуристів перейшли набагато нормальні імпрези розмірами, змістом і видатною працею.

В. Н - вич.

Ню Гейвен, Конн.

З ЖИТТЯ ПЛАСТПРИЯТУ

Недавно, після змін у Пластовій Станиці Ню Гейвену, Загальні Збори Пластприяту перевибрали управу. Збори відбулися 17 травня в Пластовій Домівці, у присутності представника КП-С-у інж. Богдана Соболини і станичного мґр. Олега Микитея. Після звітів голови уступаючої управи п-і І. Гладкої, прочитання протоколу з останніх зборів і т. п. формальностей, вибрано нову Управу в такому складі: пані Ірина Лаврович — голова, Олександра Кизик — місто голова, Надія Лодинська — секретар, Ірина Мандич — скарбник, Ніна Сметанюк — імпрезовий і таборовий референт; до Контрольної Комісії увійшли: д-р Михайло Снігурович — голова, д-р Іван Кизик та п-і Лада Туркало — члени.

Роля батьків — членів Пластприяту стає дедалі то важливішою в житті Пласту, що доказують останні роки. Допомагати фінансово й морально Пластові — це вже не утерта фраза, одже всі батьки знають про обов'язок вплачування вкладок, а батьки справді співпрацюють з Пластом для Пласту. Буває, що саме батьки дають ініціятиви до всякого рода діянь у Пласті, як це мало місце в нашій станиці з прапорами, бо навіть бувають рішальним фактором у важливих змінах, корисних для станиці. І завдяки ініціятиві батьків, чи їхньому поштовхові, після 15 років існування обидва Курені одержали свої прапори, дівочий посвячений на Святі Весні в 1968 р., хлоп'ячий був посвячений в Ню Гейвені, в сполученні з гарним балем, що його влаштувала уступаюча Управа Пластприяту.

Обмежити свої зобов'язання до вплати членських вкладок це в наших обставинах абсолютно замало, бути присутнім бодай раз на рік на Загальних Зборах — це обов'язок кожного батька, який своєю присутністю підчеркає, що Пласт в процесі задержання українськости його дитини відіграє надзвичайно важливу ролю. Загальні збори повинні дати усім змогу висловитися свобідно: це єдина нагода, де усі батьки сходяться з Пластовими представниками. Зокрема, такі Загальні Збори треба б використати праводові та поінформувати, бодає коротко, батьків про все, що діється в Станиці Пласту.

Н. Ц.

Аплікація на прийняття

— на —

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

на СОЮЗІВЦІ

КЕРГОНКСОН, Н. Й.

від 3-27 СЕРПНЯ 1969 року

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

Вік: .... Член УНС, Відділ: ....

Знання української мови:

СЛАБО ☐ ЗАДОВІЛЬНО ☐ ДОБРЕ ☐

Залучую на рахунок оплати $..................

(Повна оплата курсів — $120.00. Половину належности треба вплатити із аплікацією).

Аплікації висилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE

Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

ТАРЗАН, Ч. 6221. Тарзан знайомиться з індіянами

Хочу, Тарзане, щоб ви стрінулись з деякими дуже особливими людьми. Генерал Їтс забрав їх із Стейтів для спеціяльних розвідних місій — індіян Наваго!

Сотник Джо Дикий Кіт, відповідальний за наше з'єднання Наваго.

Високо кваліфіковані мужі, усі удекоровані за їх діла позаду ворожих ліній — в Кореї!